

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-778/17

(Objava odlomkov)

Autostrada Wielkopolska S.A.

proti

Evropski komisiji

Sodba Splošnega sodišča (deveti senat) z dne 24. oktobra 2019

„Državne pomoči – Koncesija za cestninsko avtocesto – Zakon, ki določa oprostitev plačila cestnine za nekatera vozila – Nadomestilo, ki ga država članica dodeli koncesionarju zaradi izgube prejemkov – Virtualna cestnina – Sklep, s katerim je bila pomoč razglašena za nezdružljivo z notranjim trgov in s katerim je bilo naloženo vračilo te pomoči – Procesne pravice zainteresiranih strank – Obveznost Komisije, da je posebno pazljiva – Pojem državne pomoči – Prednost – Izboljšanje pričakovanega finančnega položaja koncesionarja – Merilo zasebnega udeleženca v tržnem gospodarstvu – Člen 107(3)(a) PDEU – Regionalna državna pomoč“

1. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Preiskava Komisije – Upravni postopek – Obveznost Komisije, da zainteresirane stranke pozove k predložitvi pripomb – Pravica upravičenca do pomoči, da je ustrezno vključen v postopek – Obseg – Država članica, ki zatrjuje nezdružljivost pomoči z notranjim trgov – Obveznost Komisije, da je posebno pazljiva pri zagotavljanju spoštovanja procesnih pravic upravičenca do pomoči (člen 108(2)PDEU; Uredba Sveta št. 659/1999, člen 6(1))*

(Glej točke od 51 do 60.)

2. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Preiskava Komisije – Upravni postopek – Obveznost Komisije, da zainteresirane stranke pozove k predložitvi pripomb – Pravica upravičenca do pomoči, da je ustrezno vključen v postopek – Kršitev – Razglasitev ničnosti sklepa o nezdružljivosti pomoči z notranjim trgov in o naložitvi vračila te pomoči – Zahteva – Možnost, da bi se upravni postopek končal drugače, če ne bi bilo te kršitve (člen 108(2)PDEU; Uredba Sveta št. 659/1999, člen 6(1))*

(Glej točke od 61 do 65 in 69.)

Povzetek

Splošno sodišče je s sodbo z dne 24. oktobra 2019, Autostrada Wielkopolska/Komisija (T-778/17), zavrnilo tožbo, ki jo je vložila družba Autostrada Wielkopolska S.A. zoper sklep Komisije, s katerim je bilo ugotovljeno, da državna pomoč, ki ji jo je dodelila Poljska, ni združljiva

z notranjim trgov.¹

Podlaga te zadeve je koncesijski sporazum, podpisan leta 1997, v skladu s katerim je družba Autostrada Wielkopolska izgradila odsek avtoceste A2 na Poljskem. Kot nadomestilo je bila upravičena do pobiranja cestnin, ki se zaračunajo uporabnikom avtoceste.

Republika Poljska je po pristopu k Evropski uniji leta 2004 v nacionalno pravo prenesla direktivo o cestnih pristojbinah za uporabo določene infrastrukture za težka tovorna vozila,² v skladu s katero za uporabo enega cestnega odseka ni dovoljeno hkrati zaračunavati cestnin in uporabnin. Zato je poljski parlament sprejel zakon, ki je določal, da so težka tovorna vozila, ki imajo vinjeto (cestninska kartica) za uporabo nacionalnih cest na Poljskem, oproščena plačevanja cestnine na avtocestah, zajetih s koncesijskimi sporazumi. Na podlagi tega zakona pa so morali koncesionarji, kot je družba Autostrada Wielkopolska, dobiti nadomestilo za izgubljeni prihodek, ki je nastal zaradi te oprostitve plačevanja cestnine.

Ker so poljske oblasti, potem ko so začele družbi Autostrada Wielkopolska plačevati nadomestilo, menile, da je bilo nadomestilo preveliko, so o tem obvestile Komisijo. Komisija je v izpodbijanem sklepu navedla, da je bila družba Autostrada Wielkopolska načeloma sicer upravičena do nadomestila zaradi izgube prihodka, ki ji je nastala zaradi spremembe poljske zakonodaje, vendar pa je bilo to nadomestilo preveliko in je pomenilo pomoč, ki n zdužljiva z notranjim trgov.

Družba Autostrada Wielkopolska je v tožbi za razglasitev ničnosti tega sklepa med drugim navedla, da je bila kršena njena pravica do udeležbe v upravnem postopku, ki ga je vodila Komisija.

Splošno sodišče je spomnilo, da družba Autostrada Wielkopolska, kot upravičenka zadevne pomoči, ni mogla uveljavljati pravice do obrambe, ki je priznana osebam, zoper katere se vodi postopek, ampak je bila upravičena le do tega, da se jo ustrezno vključi v upravni postopek ob upoštevanju okoliščin tega primera. Splošno sodišče je v zvezi s tem spomnilo, da je bilo zato, da pravica družbe Autostrada Wielkopolska do predložitve pripomb ne bi izgubila pomena, nujno, da Komisija zadostno opredeli okvir preiskave v sklepu o začetku formalnega postopka o spornem finančnem nadomestilu. Če Komisija po sklepu o začetku postopka preiskave spremeni svojo obrazložitev o dejstvih ali pravni opredelitvi teh dejstev, ki so odločilna pri njeni presoji, mora sklep o začetku postopka popraviti ali ga razširiti, da lahko zainteresirane stranke učinkovito predložijo svoje pripombe.

Dalje, Splošno sodišče je poudarilo, da se obravnavana zadeva razlikuje od večine zadev, ki se nanašajo na državne pomoči, ker je Poljska, država članica, ki dodeljuje pomoč, imela nasprotno interese kot družba Autostrada Wielkopolska, in je sama trdila, da je priglašen ukrep državna pomoč, ki ni zdužljiva z notranjim trgov. V teh okoliščinah je bilo zlasti pomembno, da Komisija družbi Autostrada Wielkopolska omogoči, da učinkovito predloži svoje pripombe. Ta postopkovna obveznost je veljala še toliko bolj, ker je bila družba Autostrada Wielkopolska upravičena do nadomestila zaradi oprostitve cestnin in ker je pred nacionalnimi sodišči potekal spor med njo in Republiko Poljsko glede obsega tega nadomestila. Splošno sodišče je odločilo, da je v takih okoliščinah Komisija dolžna dokazati, da je bila posebno pazljiva glede spoštovanja pravice družbe Autostrada Wielkopolska, da jo vključi v upravni postopek.

¹ Sklep Komisije (EU) 2018/556 z dne 25. avgusta 2017 o državni pomoči SA.35356 (2013/C) (ex 2013/NN, ex 2012/N), ki jo je Poljska dodelila podjetju Autostrada Wielkopolska (UL 2018, L 92, str. 19).

² Direktiva 1999/62/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 1999 o cestnih pristojbinah za uporabo določene infrastrukture za težka tovorna vozila (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 4, str. 372).

V zvezi s tem je Splošno sodišče navedlo, da je Komisija sicer objavila sklep o začetku postopka v Uradnem listu in je družbo Autostrada Wielkopolska pozvala, naj ob tem predloži svoje pripombe, vendar pa družbi Autostrada Wielkopolska ni omogočila, da predloži pripombe v obdobju treh let pred izpodbijanim sklepom, čeprav si je z Republiko Poljsko izmenjala več dopisov. Splošno sodišče je menilo, da bi Komisija glede na trajanje in intenzivnost dopisovanj z Republiko Poljsko po začetku postopka morala družbi Autostrada Wielkopolska ponovno omogočiti, da predloži svoje pripombe. Na podlagi tega je sklepalo, da Komisija ni izkazala posebne pazljivosti, kar je bila v obravnavanem primeru njena dolžnost.

Glede na okoliščine tega primera pa je Splošno sodišče vendarle menilo, da dejstvo, da Komisija družbe Autostrada Wielkopolska ni vključila v izmenjavo mnenj z Republiko Poljsko po sklepu o začetku formalnega postopka, ne more povzročiti razglasitve ničnosti izpodbijanega sklepa. Splošno sodišče je v zvezi s tem ugotovilo, da je Komisija v sklepu o začetku postopka zadostno opredelila okvir svoje presoje in s tem družbi Autostrada Wielkopolska omogočila, da ji predloži vse informacije o dejstvih in pravnih opredelitvah teh dejstev, ki so za izpodbijani sklep odločilni. Menilo je tudi, da ni izkazano, da bi bila, čeprav bi bila družba Autostrada Wielkopolska vključena v izmenjavo zgoraj navedenih mnenj med Komisijo in Poljsko, pravna analiza, ki jo je podala Komisija v zadevnem sklepu, lahko drugačna.